

Již z toho důvodu bylo stížnost jako bezdůvodnou zamítnouti a nebylo proto třeba zabývatí se další otázkou, zda tvrzený nárok nezanikl tím, že nebyl včas uplatněn.

č. 3096.

Zemědělství. — Úrazové pojištění (Slovensko):
I. Správní úřad není příslušný uložit zaměstnavateli povinnost, aby hospodářskému zaměstnanci platil úrazovou rentu. — II. Převratem nepřestala povinnost zaměstnavatelů ohlásiti svoje hospodářské dělníky k pojištění.

(Nález ze dne 11. ledna 1924 č. 126.)

Věc: Obecní představenstvo v B. proti exposituře ministerstva zemědělství v Bratislavě o odepření úrazové podpory hospodářského sluhy Josefa M.

Výrok: Naříkané rozhodnutí, pokud se jím ukládá stálce povinnost poskytovat Josefu M. úrazovou rentu, zrušuje se pronezákonnost; jinak se stížnost zamítá jako bezdůvodná.

Důvody: Ředitelství »Slovenské pokladnice pre hospodárskych robotnikov vo Sv. Jure« odepřelo Josefu M., obecnímu hajduchovi a ošetřovateli býků v B., výplatu podporu z důvodu úrazu utrpěného dne 1. července 1920 ve stáji obecních býků a odůvodnilo zamítavý svůj výrok v podstatě tím, že úraz se stal 1. července 1920, kdežto úrazem postižený teprve dne 21. srpna 1920 k soupisu hospodářského dělnictva byl přihlášen a příspěvek za něho teprve dne 24. října 1920 zaplacen. Současně bylo vysloveno, že zaměstnavatel, nevyhověv zákonným povinnostem včasného přihlášení zmíněného dělníka a včasného zaplacení příspěvků jest za vzniklou škodu z úrazu dle § 24. zák. čl. XIV./1902 odpověden a že jest povinen platiti úrazem postiženému příslušnou podporu t. j. 200 Kč měsíčně.

V dalším postupu instančním — v němž obec B. namítala, že Josef M. byl od r. 1909 pojištěn, že pojistné za něho až do r. 1918 bylo řádně placeno, že po převratu obec nevěděla, zda nař. 14100/1905 ještě platí, a že hospodářská čeleď se sepsala za r. 1919 a 1920 až teprve tehdy, když dne 19. června 1920 od hlavního služného byla obec k tomu vyzvána, kdežto tiskopisy teprve v srpnu 1920 došly — bylo pak usnesení ústřední správy Slovenské pokladnice pro hospodářské robotníky ve Sv. Juru č. —, jímž ve smyslu usnesení ředitelstva řečené pokladnice bylo rozhodnuto, nař. rozhodnutím potvrzeno a odvolání obce B. zamítnuto v podstatě z následujících důvodů:

»Úraz sluhy Josefa M. stal se dne 1. července 1920, k pojištění však přihlášen byl teprve 21. srpna 1920, pojistné zaplaceno až 24. listopadu 1920.

Dle § 8 zák. čl. XVI : 1900 jest zaměstnavatel povinen za každého svého hospodářského sluhy předem ročně zaplatiti příspěvek nyní 15 Kč dle nař. ministra pro Slov. z 24. července 1920 č. 45 Úr. Novin z r. 1920.

Příspěvek nutno složit, jak blíže stanoví § 6 nař. uh. ministerstva orby č. 1500 z r. 1912, do 1. dubna u obecního představenstva. Toto datum jest nejzazší hranicí, kdy ještě ve smyslu § 8 zák. čl. XVI : 1900 zaměstnavatel může splnit svou zákonnou povinnost, aby jej nestihly následky § 24 zák. čl. XIV : 1902.

Jestliže obec B. jako zaměstnavatelka přihlásila Josefa M. k pojištění až 21. srpna 1920 a zaplatila příspěvek až 24. listopadu 1920, tedy několik měsíců po úrazu, nezachovala se dle zákona a stihají ji následky § 24 zák. čl. XIV : 1902, který zaměstnavatele činí odpovědným za veškerou škodu postiženému sluhovi opomenutím zaměstnavatelovým vzniklou.

Poukaz na poměry vzniklé převratem není důvodem, aby Slovenská pokladnice musila nésti následky úrazu a nikoli obec B.

Výnosem min. pro Slov. z 23. srpna 1919 č. 137 Úr. Novin č. 26—27 z r. 1919 bylo nařízeno, že veškerá působnost »Krajinské pokladnice pre poľnohospodárskych robotníkov v Budapešti« se přenáší na »Slovenskou pokladnici pre poľnohospodárskych robotníkov«, která se zřizuje v Bratislavě, a že tato vstupuje ve veškerá práva a povinnosti na území Slovenska na místě bývalé pokladnice budapešťské.

Na jaře 1920 Slovenská pokladnice vyzvala obecní představenstvo, aby provedlo soupis hospodářské čeledi.

Obec B. tedy věděla a musila vědět, co zákon předpisuje.

Z těchto důvodů potvrzeno bylo rozhodnutí Ústřední správy Slovenské pokladnice, že tato není povinna nésti následky úrazu Josefa M. a platiti jemu pojistnou rentu, nýbrž že následky tyto nese a rentu platiti musí obec B. na základě § 23 zák. čl. XVI : 1900, § 24 zák. čl. XIV : 1902 a nař. min. orby č. 1500/1912. Nárok tento musí Josef M. uplatniti a vymoci cestou řádného soudu, pakli obec B. svou povinnost nesplní.«

Rozhoduje o stížnosti řídil se nss těmito úvahami:

Stížnost sama výslovně přiznává správnost fakta, že úraz Josefa M. se stal 1. července 1920, že k pojištění přihlášen byl až 21. srpna 1920, že pojistné zapláceno až 24. listopadu 1920, že se dále nař. rozhodnutí správně opírá o ustanovení § 8 zák. čl. XVI : 1900, namítá však, že pokladnice nechce uznat, že vše to se stalo v poměrech vzniklých převratem. Příspěvek pokladnice přijala, nemůže tedy odpírati rentu s výmluvou, že předpis nebyl dodržen.

Nss zkoumaje především z úřední moci, zda žal. úřad byl příslušným k vydání nař. rozhodnutí, měl na zřeteli, že toto obsahuje výrok ve dvojím, odlišném směru, totiž jednak, že Slovenská pokladnice pro hospodářské robotníky není povinna z příčiny úrazu Josefa M. platiti podporu, jednak že ukládá se st-lce povinnost platiti poškozenému měsíční rentu výše číselně přesně určené. Textování nař. rozhodnutí v poměru k odůvodnění rozhodnutí ředitelstva pokladnice vylučuje nade vší pochybnost, že by byl úřad chtěl toliko upozorniti na existující právní stav, nýbrž jest z onoho textování naprosto zřejmo, že úřad i po té stránce chtěl učiniti a učinil autoritativní výrok, že se st-lce ukládá vůči poškozenému svrchu vytčená náhradní povinnost v přesně určeném rozsahu. Avšak předpisem § 24 zák. čl. XIV : 1902, že zaměstnavatel, nevyhověvší závazku uloženému v § 8 zák. čl. XVI : 1900,

platiti za svého hospodářského dělníka zákonem určený příspěvek úrazový, jest mu zavázán k náhradě veškeré z tohoto opominutí povstale škody, konstatují se jen právní následky každého zaviněného opominutí a odkazuje se na soukromoprávní normy o náhradě škody a podle § 29 resp. § 26 zák. čl. XVI: 1900 jak místní výbor pokladnice jakožto prvá, tak ředitelství pokladnice jakožto druhá instance mohou judikovati jen o přijímání, vylučování členů a o poměrech týkajících se poskytování podpor pokladnicí, nemohou tedy svým výrokem — ani provisorně jen až do definitivní úpravy v řádném pořadu soudním — upravovati podstatou svou soukromoprávní nárok poškozeného proti zaměstnavateli na náhradu škody z opominutého plnění povinnosti placení úrazového příspěvku, což přirozeně platí též ohledně kompetence úřadu rozhodujícího ve funkci nejvyšší instance (§ 27 zák. čl. XVI: 1900). Uložil-li nicméně žal. úřad svým výrokem st-lce vytčený soukromoprávní závazek, překročil zřejmě meze své zákonné kompetence, i slušelo v tomto směru nař. rozhodnutí jakožto zákonu odporující zrušiti podle § 7 zák. o ss.

Co do ostatku však stížnost jest bezdůvodnou; nemůže především její poukaz na poměry popřevratové stěžující si obec zbaviti povinností zákonem jí uložených, neboť, jak nař. rozhodnutí správně uvedlo, výnosem min. pro Slov. z 23. srpna 1919 uveřejněným bylo nařízeno, že veškerá působnost »krajinskej pokladnice pre hospodárskych robotníkov so sídlem v Budapešti prenáší sa na Slovensku pokladnicu pre hospodárskych robotníkov«, která se zřizuje v Bratislavě a že tato vstupuje ve veškerá práva a povinnosti jmenované pokladnice na území Slovenska.

Nařízením tím, které nabylo platnosti dnem vyhlášení, nenastala žádná změna v organizaci pojišťování hospodářských dělníků a v předpisech pro ně platných; jak patrně ze znění § 1, trvala zejména dále působnost místního povereníctva, upravená zák. čl. XVI: 1900 a nemůže tedy st-lka důvodně tvrditi, že by poměry popřevratové byly jí činily pojišťování hospodářských dělníků nemožným.

Namítá-li stížnost dále, že přijala-li pokladnice příspěvek dodatečně, nemůže odepírat ani výplatu renty, pak jest na omylu, ježto nař. ministerstva orby z r. 1912 č. 1500 v odst. 2. § 6 ustanovuje, že podle § 23 zák. čl. XVI: 1900 v případě úrazu obdrží ti hospodářští zaměstnanci podpory v § 9 téhož nař. uvedené, kteří byli zapsáni náležitě do rejstříku A a za které přístupný poplatek službodárce zaplatil v době splatnosti nebo sice později, ale nejméně 30 dnů před tím, než úraz se stal, při čemž cit. předpis min. nař. 1500/1912 okolností, že pokladna přijme příspěvky dodatečně, nepřikládá vlivu, že by tím zanikla povinnost její k vyplácení podpory měla znovu obživnouti.

Z důvodu úrazu, který se přihodil nesporně dne 1. července 1920, není tedy pro zmíněnou již pokladnici, k níž dělník přihlášen byl až 21. srpna 1920 a již pojistné zapláceno až 24. listopadu 1920, zákonné povinnosti k výplatě podpory. Zaplacení příspěvků však přes to mohlo by míti význam v případě úrazů pozdějších.

Stížnost, pokud jest bezdůvodná, slušelo zamítnouti.